

АНАЛІЗ ПРИЧИН ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ В УКРАЇНІ

Бойко В.Я., студентка БТ-3-1

Євтушенко О.В, доцент, к.т.н. кафедри екологічної безпеки та охорони праці

Національний університет харчових технологій

Вступ. Створення належних умов праці на кожному робочому місці, безпека та охорона праці є актуальною проблемою, оскільки в Україні має місце високий рівень інвалідності та смертності серед осіб працездатного віку. Статистичне дослідження причин виробничого травматизму на виробництві є теоретичною основою для формування комплексу ефективних заходів щодо попередження нещасних випадків.

Тому метою даної роботи є аналіз причин виробничого травматизму в Україні за період з 2015 по 2020 роки.

Основні результати та їх значущість. Моніторинг стану виробничого травматизму свідчить про те, що в країні відстежується тенденція до зменшення загальної кількості випадків травмування на виробництві, але рівень виробничого травматизму залишається високим, темпи його зниження низькими. Так, у 2015 році травми отримали 4260 працівників (у тому числі загинуло 375 працівників); у 2016 – 4428 працівників (у тому числі загинуло 400 працівників); у 2017 – 4313 працівників (у тому числі загинуло 366 працівників); у 2018 – 4126 працівників (у тому числі загинуло 409 працівників); у 2019 –

3876 працівників (у тому числі загинуло 422 працівників); у 2020 – 3634 працівників (у тому числі загинуло 378 працівників). За період 2015...2020 роки на виробництві було травмовано 24,637 тис. працівників, з них загинуло 2,35 тис. працівників. Аналіз стану виробничого травматизму в Україні показує, що за 2020 рік кількість нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, порівняно з 2019 роком зменшилась майже на 6 %, а кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом, у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшилась майже на 10 %.

Зменшення кількості смертельно травмованих внаслідок нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, за 2020 рік порівняно з 2019 роком спостерігається на підприємствах: транспорту, металургійної промисловості, гірничорудної та нерудної промисловості, зв'язку, вугільної промисловості, на об'єктах котлоагрегату та підйомних споруд. Збільшення кількості смертельно травмованих внаслідок нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, спостерігається на підприємствах: машинобудівної промисловості, нафтогазовидобувної промисловості, хімічної промисловості, газопостачання і газоспоживання, житлово-комунального господарства, соціально-культурної сфери та торгівлі, будівельної галузі, енергетики, агропромислового комплексу. На рівні 2019 року залишилась кількість загиблих на виробництві на підприємствах деревообробної легкої та текстильної промисловості.

Таким чином, найбільш травмонебезпечними галузями економіки в Україні є вугільна, машинобудівна промисловість, будівельна галузь, підприємства транспорту (крім залізничного), агропромисловий комплекс та соціально-культурна сфера. Питома вага травмованих працівників на підприємствах цих галузей складає 75 % від усієї кількості травмованих на підприємствах в Україні.

Порівняльний аналіз нещасних випадків зі смертельним наслідком за 2020 рік свідчить, що найбільша їх кількість сталась з організаційних причин – загинуло 73,7 % працівників від усієї кількості загиблих внаслідок нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом (за 2019 рік – 74% працівників від усієї кількості загиблих; за 2018 рік – 74 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2017 рік – 76 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2016 рік – 71 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2015 рік – 74 % працівників від усієї кількості загиблих).

З технічних причин загинуло 13,5 % працівників від усієї кількості нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом (за 2019 рік – 14 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2018 рік – 14 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2017 рік – 14 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2016 рік – 15 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2015 рік – 12 % працівників від усієї кількості загиблих).

Внаслідок нещасних випадків зі смертельним наслідком, що сталися через психофізіологічні, техногенні, природні, екологічні та соціальні причини, загинуло 12,8 % працівників (за 2019 рік – 12 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2018 рік – 12 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2017 рік – 10 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2016 рік – 14 % працівників від усієї кількості загиблих; за 2015 рік – 14 % працівників від усієї кількості загиблих).

Найпоширенішими організаційними причинами нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом, були: невиконання вимог інструкцій з охорони праці або посадових обов'язків, загинуло 32 % працівників від усієї кількості загиблих (у 2019 році, загинуло – 30 % працівників; у 2018 році, загинуло – 28 % працівників; у 2017 році, загинуло – 26 % працівників; у 2016 році, загинуло – 26 % працівників; у 2015 році, загинуло – 29 % працівників); порушення правил безпеки руху – загинуло 16 %

працівників від усієї кількості працівників (у 2019 році, загинуло – 16 % працівників; у 2018 році, загинуло – 18 % працівників; у 2017 році, загинуло – 17 % працівників; у 2016 році, загинуло – 18 % працівників; у 2015 році, загинуло – 18 % працівників); порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів, транспортних засобів тощо – загинуло 10 % від усієї кількості працівників (у 2019 році, загинуло – 10 % працівників; у 2018 році, загинуло – 13 % працівників; у 2017 році, загинуло – 18 % працівників; у 2016 році, загинуло – 12 % працівників; у 2015 році, загинуло – 9 % працівників); порушення технологічного процесу – загинуло 3 % від усієї кількості працівників (у 2019 році, загинуло – 3 % працівників; у 2018 році, загинуло – 4 % працівників; у 2017 році, загинуло – 5 % працівників; у 2016 році, загинуло – 4 % працівників, у 2015 році, загинуло – 9 % працівників).

Найпоширенішими технічними причинами нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом, були: незадовільний технічний стан виробничих об'єктів, будівель, споруд, території, засобів виробництва, транспортних засобів, внаслідок чого загинуло 5 % працівників від усієї кількості (у 2019 році, загинуло – 4 % працівників; у 2018 році, загинуло – 4 % працівників; у 2017 році, загинуло – 8 % працівників; у 2016 році, загинуло – 8 % працівників; у 2015 році, загинуло – 7 % працівників); недосконалість технологічного процесу – загинуло 2 % працівників від усієї кількості (у 2019 році, загинуло – 2 % працівників; у 2018 році, загинуло – 3 % працівників; у 2017 році, загинуло – 1 % працівників; у 2016 році, загинуло – 3 % працівників; у 2015 році, загинуло – 4 % працівників).

Найпоширенішою психофізіологічною причиною нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом, визначена особиста необережність потерпілого – загинуло 5 % від усієї кількості загиблих (у 2019 році – 5 %; у 2018 році – 5 %; у 2017 році – 4 %; у 2016 році – 7 %; у 2015 році – 4 %).

Отже, за результатами дослідження встановлено, що організаційні причини призвели до найбільшої кількості нещасних випадків зі смертельним наслідком пов'язаних з виробництвом за період 2015...2020 роки.

Література

1. Карамзіна О.О. Статистичний бюлетень. Травматизм на виробництві у 2015-2020 роках / Карамзіна О.О. – К. : Держкомстат України., 2021.
2. Лактіонов С.О., Серіков Я.О. Виробничий травматизм і професійна захворюваність як проблема сучасності: аспекти, причини, шляхи запобігання. Міжнародна конференція: Безпека людини у сучасних умовах. НТУ "ХПІ", 2015. С. 219- 224.